

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Jany Serbovej na neverejnom zasadnutí konanom 4. septembra 2008 v Bratislave vo veci žiadosti o vydanie osoby **Č. A. Š.** do cudziny, o sťažnosti prokurátorky Krajskej prokuratúry Trnava proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 1. júla 2008, sp. zn. 3 Ntc 2/2006, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 509 ods. 5 Tr. por. napadnuté uznesenie **s a z r u š u j e** a vyslovuje sa, **ž e v y d a n i e** vyžiadanej osoby

Č. A. Š., nar. 28. augusta 1983 v obci A., bytom K., ul. D., Čečenská republika, občan Ruskej federácie, t. č. vo vydávacej väzbe v Ústave na výkon väzby Leopoldov,

na trestné stíhanie do Ruskej federácie pre skutky právne posúdené ako trestný čin banditizmu podľa č. 2, článku 209, siahnutia na život pracovníka orgánu právnej ochrany podľa článku 317, lúpeže podľa článku 162 č. 3 a krádeže zbrane skupinou osôb podľa písm. b/ č. 4 článku 226 Trestného zákonníka Ruskej federácie, ktoré mal spáchať tak, že

po skončení prvej etapy protiteroristickej činnosti, charakterizovanej aktívnymi bojovými zrážkami na území Čečenskej republiky v rokoch 2001 - 2002 bývalými vodcami samozvanej Čečenskej republiky Ičkerija s cieľom organizovania ozbrojeného odporu federálnym vojskám, útokov na občanov, vojenské osoby, pracovníkov orgánov právnej ochrany a organizácie, boli vytvorené nezákonné ozbrojené zoskupenia, ktoré sú podľa svojej podstaty a obsahu stálymi ozbrojenými skupinami /bandami/ pod spoločným menom „D.“. Takto vytvorené skupiny bánd /bandy - skupiny/ pod vedením poľných veliteľov pozostávali z buniek /bánd/, ktoré tvorilo

od 5 do 30 ľudí. Takto rozpracovaná štruktúra utvárania bánd pozostávajúcich z veľkého počtu členov, zabezpečovala mobilnosť a operatívnosť ich riadenia zo strany vedenia.

Aj v súčasnosti sa tieto zoskupenia bánd dopúšťajú trestnej činnosti na území Čečenskej republiky. Jednu z takýchto vertikálne - štruktúrovaných bánd vytvoril v r. 2001 na území mesta G.. V rozličnom čase do nej vstúpili M. I., A. M. M., D. I. I., S. - E. A. I., A. Š. Č., A. M., A. I. a iné vyšetrovaním nezistené osoby, ktoré si uvedomovali svoju spoluúčasť na trestnej činnosti bandy, a tiež aj trvanie a spoločnú koordinovanosť svojho vzájomného pôsobenia. V snahe dosiahnuť jednotný zločinecký zámer a vytvoriť objektívne podmienky pre úspešnú spoločnú trestnú činnosť, si jednotliví členovia bandy rozdelili úlohy vo vnútri bandy nasledovne : I. I. Č. s mimoriadnou autoritou v zločineckom prostredí bol vybraný A. B. Z. „D.“ a bolo mu zverené vedenie vytvorenej bandy.

Banda získavala svoju pevnosť aj koordináciou spoločných činností a stabilitou svojho zloženia, vzájomným úzkym prepojením medzi členmi bandy, ktoré bolo založené na priateľských a príbuzenských vzťahoch svojich členov.

Členovia bandy za zatiaľ nezistených okolností získavali výbušniny, strelné zbrane, náboje, dopravu, komunikačné prostriedky a iné predmety technického vybavenia.

Vo výzbroji členov bandy pod vedením I.I. Č. bola nasledovná výzbroj : automaty systému „Kalašnikov“ /AKS a AKSU/ s nábojmi, prenosné granátomety /RPG/ s nábojmi, pištole systému „Makarov“ s nábojmi, pištole Stečkina /APS/, granáty, vojenská munícia.

V r. 2001, presný dátum vyšetrovanie nezistilo, A. Š. Č. sa dobrovoľne rozhodol vstúpiť do ozbrojenej skupiny /bandy/ pod vedením I.I. Č. a ako jej člen sa zúčastňoval páchania trestného činu siahnutia na život pracovníkov orgánov právnej ochrany.

25. júna 2001 asi o 3. hod. A.Š. Č. spoločne s A.N. I., A.M. M., M. I. a vyšetrovaním nezistenou osobou, pozorovali na aute „Niva“ bielej farby v G. na A. ulici.

Smerom k osade R. uvideli auto VAZ-2106, v ktorom boli dvaja pracovníci O. v Čečenskej republike M.M. M. a A.M. P..

U M. I., A.Š. Č., A.N. I., A.M. M. a vyšetrovaním nezistenej osoby skrsol úmysel zavraždiť pracovníkov O.. Pri uskutočňovaní svojho úmyslu M. I. svojím autom skrížil cestu autu VAZ-2106 a potom M. I. a A.M. M. vystúpili zo svojho auta a žiadali od M.M. M. a A.M. P. služobné preukazy.

Keď sa presvedčili, že menovaní sú pracovníkmi O. v Čečenskej republike, M. I. a A.M. M. zrealizovali spolu s A.Š. Č. spoločný zločinecký úmysel siahnuť na život pracovníkov orgánov právnej ochrany s cieľom zabrániť zákonnej činnosti uvedených osôb pri ochrane verejného

poriadku a zabezpečovaní všeobecnej bezpečnosti alebo z pomsty za takúto činnosť, vystrelili na M.M. M. a A.M. P..

V dôsledku tejto zločineckej činnosti M. I., A.M. M. a A.Š. Č. voči pracovníkom O. v ČR M.M. M. a A.M. P., boli týmto spôsobené strelné poranenia hlavy a trupu, následkom ktorých títo podľahli na mieste činu.

Takto svojím úmyselným konaním A. Š. Č. spáchal trestný čin podľa č. 2 čl. 209 TZ RF - banditizmus, t.j. členstvo v stálej, ozbrojenej skupine /bande/ a účasť na jej napádaniach a súčasne siahol na život vojakov (pracovníkov právnej ochrany) v snahe zabrániť daným osobám v ich zákonnej činnosti pri ochrane spoločenského poriadku a zabezpečení ochrany verejnosti a taktiež aj z pomsty za takúto činnosť, čím spáchal trestný čin podľa čl. 317 TZ RF.

On teda, /A.Š. Č./, dňa 27. apríla 2005, asi o 23. hodine v G. uzavrel s milicionárom TPM S. ROVD R. S. D. s prezývkou „L.“, s milicionárom 2. pluku PPSM MV ČR Š. S. I., s milicionárom 2. pluku PPSM MV ČR M. U. I., s milicionárom 2. pluku PPSM MV ČR L. L. A. a R. R. C. s prezývkou „D.“ zločineckú dohodu o zabratí majetku občana R. G. E., vedúceho sekretariátu informačného oddelenia vyplácania kompenzácií pri Vláde ČR, bytom na adrese G., D. ul., d. X., ČR.

Dňa 28. apríla 2005 A.Š. Č., L.L. A., Š.S. I., R.S. D., R.R. C. a M.U. I. asi o 3. hodine v noci prišli vozidlom VAZ – 21112, striebornej farby, s neuvedenou ŠPZ, na adresu označenú A.S. Č. : G., D. ul., L. okres, ČR. Po príchode na miesto, uvedené vozidlo odstavili niekoľko domov ďalej od domu R.G. E. a nasmerovali ho tak, aby po uskutočnenom prepadnutí mohli čo najrýchlejšie z miesta činu utiecť. Postupovali podľa vopred dohodnutého plánu. Každý účastník prepadu mal určenú úlohu a bolo pritom rozhodnuté, že sa rozdelia na dve skupiny.

A.Š. Č. a R.R. C. podľa vopred dohodnutého dohovoru zostali vo vozidle a sledovali okolitú situáciu. Štyria z nich, teda A., D., I. a I., oblečení do kamuflovanej uniformy a zakrývajúc si svoj zovňajšok, si natiahli na hlavu masky s prierezom pre oči a ozbrojili sa strelnou zbraňou : R.S. D. - automatom AKM kalibru 7,62 mm a pištoľou PM a L.L. A. - pištoľou „Gjurza - 9" A" a pištoľou „PM", Š.S. I. - pištoľou - „PM", M.U. I. - pištoľou „Gjurza - 9" A“ a podišli k domu občana R. G. E. na ul. D. d. X., v G., v L. okrese. Po príchode ku vchodovým dverám, pod hrozbou použitia zbrane donútili v dome prítomného G.J. E. /otca R. E./ otvoriť vchodové dvere a potom vnikli dovnútra obytných priestorov domu.

Vojdúc do domu, útočníci zvalili G. J. E. a jeho syna R. na podlahu a pod hrozbou použitia násillia ohrozujúceho život a zdravie a použitia zbrane, žiadali od G.J. E., aby im odovzdal zbrane a peniaze, ktoré sa v dome nachádzajú. Zároveň žiadali, aby prezradil, kde

sa nachádza R.. Pritom sa G.J. E. vyhrážali tým, že ak nesplní dané požiadavky, odvedú mu syna R.. Š.S. I., R.S. D., L.L. A., M.U. I. si vynútili u G.J. E., aby im odovzdal peniaze a veci patriace R. G. E., čo predstavovalo 3 700 amerických dolárov, čo podľa kurzu Centrálnej banky RF k 28. aprílu 2005

z 27 rubľov 80 kopejok za 1 americký dolár činí 102 860 /stodvatisíc osemstošesťdesiat/ rubľov, 2 mobilné telefóny „Nokia“ v hodnote 10 500 rubľov a „Sony Ericsson - 500 I“ v hodnote 5 500 rubľov, dva nože v hodnote 600 rubľov, parfumériu v hodnote 1 800 rubľov a dvojhlavňovú brokovnicu v hodnote 3 000 rubľov, zaevidovanú na meno poškodeného G.J. E..

V dôsledku lúpežného prepadnutia A.Š. Č., L.L. A., Š.S. I., R.S. D., R.R. C. a M.U. I. si privlastnili nasledovný majetok poškodených : peniaze v sume 3 700 amer. dolárov, 30 000 rubľov, sieťové telefóny „Nokia“, v hodnote 10 500 rubľov a „Sony Ericsson - 500 I“, v hodnote 5 500 rubľov, dvojhlavňovú brokovnicu „IŽ“ K 980S25616 v hodnote 3 000 rubľov, pánsku súpravu parfumu v hodnote 1 800 rubľov a dva nože v hodnote 600 rubľov, čím spôsobili materiálnu škodu s celkovou sumou - 154 260 rubľov.

Takto, svojím úmyselným konaním, A. Š. Č. spáchal trestný čin podľa čl. 162 č. 3 - lúpež, t. j., prepadnutie s úmyslom krádeže cudzieho majetku, uskutočnené pod hrozbou použitia násilia, ohrozujúceho život a zdravie, skupinou osôb podľa vopred pripraveného dohovoru, s použitím zbrane, s nezákonným vniknutím do obydlia.

On teda, /A.Š. Č./ dňa 27. apríla 2005 asi o 23. hodine počas zaberania cudzieho vlastníctva v G., na ul. D., d. X., v L. okrese ČR, podľa vopred pripraveného dohovoru s R. S. D., Š. S. I., L. L. A., R. R. C. a M. U. I., pri realizácii úmyslu zabratia strelnej zbrane, pod hrozbou použitia násilia, ohrozujúceho život a zdravie, s použitím zbrane, odcudzili dvojhlavňovú brokovnicu, patriacu R.G. E., v hodnote 3 000 rubľov. Keď si privlastnili majetok R.G. E. a jeho poľovnícku zbraň, z miesta činu ušli na tom istom vozidle smerom na ul. Ž., v G., L. okres. Keď prechádzali prospektom Pobedy, zastavili sa v jednom z dvorov, kde si medzi sebou ukoristené peniaze podelili. Potom, keď vysadili I. a D., prešli na ul. Ž. a keď prišli k mostu na rieke Sunža, vozidlo zastavili. Na tomto mieste A.Š. Č. vystúpil z vozidla a z mosta zhodil do rieky dvojhlavňovú brokovnicu odcudzenú v dome R.G. E..

Takto, svojím úmyselným konaním A. Š. Č. spáchal trestný čin podľa p. „b“ č. 4 čl. 226 TZ RF - t. j., krádež zbrane skupinou osôb, podľa vopred pripraveného dohovoru, s použitím násilia ohrozujúceho život a zdravie.

On teda, /A.Š. Č./ dňa 13. mája 2005, uzavrel zločineckú dohodu s Š. S. I., A. M. M., L. L. A., A. A. B. a A. B. Š. o zabratí majetku L. Ž. S..

Pre uskutočnenie svojho zločineckého zámeru, A.Š. Č., L.L. A., Š.S. I., A.M. M., A.B. Š. a A.A. B. asi o 2. hod. a 20. min. prišli vozidlom VAZ - 21114, oceleovej farby na adresu určenú A.M. M. do dediny G., v U. -M. okrese, ČR.

Z dôvodu zamaskovania zovňajšku si na hlavu natiahli masku s prierezmami pre oči a postupovali podľa vopred pripravenej dohody. A.M. M., Š.S. I. a L.L. A. ozbrojený strelnou zbraňou - automatickou pištoľou „Gjurza – 9“ A" a pištoľou PM po odstavení vozidla na ul. S. M. podišli k domu obč. L. Ž. S., ktorý sa nachádzal na ul. S. M., v dedine G. v U. -M. okrese, ČR. A.M. M. zostal vo vozidle a A.A. B. šiel von a pozoroval okolie.

Po vniknutí do uvedeného obydľia, Š.S. I., A.Š. Č., L.L. A. a A.B. Š. zvalili na podlahu v dome sa nachádzajúceho L.Ž. S. a zviazali mu ruky i nohy. Nútili ho ležať na zemi, nedovolili mu vstať. Š.S. I., A.Š. Č., L.L. A. a A. Š. takto obmedzovali osobnú slobodu poškodeného a pod hrozbou použitia násilia ohrozujúceho život a zdravie, narábajúc pritom zbraňou, žiadali, aby im vydal svoje peniaze, výrobky zo zlata a iné cennosti, ktoré sa v dome nachádzajú. Pozbavený akejkoľvek možnosti prejavu reálneho odporu, splňajúc požiadavky útočníkov, L.Ž. S. im odovzdal svoje vlastníctvo, a to : telefóny „SIMENS“ C 45 - v hodnote 3 500 rubľov, „Samsung“ SGH - X 450

v hodnote 5 500 rubľov, „Samsung“ SGH - S500 v hodnote 8 400 rubľov, predmety zo zlata : náušnice v hodnote 39 000 rubľov, prívesky v hodnote 6 000 rubľov, prívesok v hodnote 3 000 rubľov, prívesok v hodnote 3 000 rubľov, hodinky v hodnote 10 000 rubľov, prsteň v hodnote 6 000 rubľov, prsteň - krúžok v hodnote 15 000 rubľov, prívesok „versace“ v hodnote 3 000 rubľov, talianska retiazka v hodnote 15 000 rubľov, pánsky prsteň v hodnote 3 000 rubľov, pánsky prsteň v hodnote 3 000 rubľov, prsteň v hodnote 3 000 rubľov, retiazka s náramkom v hodnote 18 000 rubľov, náušnice v hodnote 15 000 rubľov, retiazka kardinál v hodnote 20 000 rubľov, 53 tisíc rubľov a 100 amerických dolárov, čo podľa kurzu Centrálnej banky RF k 13. máju 2005 z 27 rubľov 86 kopejek za 1 am. dolár predstavuje 2 786 rubľov.

Po odcudzení vyššie vyčísleného majetku L.Ž. S. v celkovej sume 198 286 rubľov, L.L. A., Š.S. I., A.Š. Č., A.M. M., A. B. a A.B. Š. z miesta činu ušli a s odcudzenými vecami naložili podľa svojho uváženia.

Takto svojím úmyselným konaním A. Š. Č. spáchal trestný čin podľa čl. 162 č. 3 - lúpež, t.j., prepadnutie s úmyslom krádeže cudzieho majetku, vykonané pod hrozbou použitia násilia, ohrozujúceho život a zdravie, skupinou osôb podľa vopred pripraveného dohovoru, s použitím zbrane, s nezákonným vniknutím do obydľia,

je prípustné.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trnave uznesením z 1. júla 2008, sp. zn. 3 Ntc 2/2006, na základe návrhu prokurátorky Krajskej prokuratúry Trnava z 28. mája 2008 (doručeného súdu 29. mája 2008, č.l. 100 spisu) rozhodol podľa § 509 ods. 1 Tr. por. tak, že vydanie vyžiadanej osoby menom Č. A. Š., nar. 28. augusta 1983 v obci A., bytom K., ul. D., Čečenská republika, občana Ruskej federácie, t.č. vo vydávacej väzbe v Ústave na výkon väzby Leopoldov (ďalej tiež „vyžiadaná osoba“), pre trestné činy banditizmu podľa č. 2, článok 209, siahnutia na život vojenských osôb podľa článku 317, lúpeže podľa článku 162 č. 3, krádeže zbrane skupinou osôb podľa písm. b/ č. 4 článku 226 Trestného zákona Ruskej federácie, ktorých sa mal dopustiť v podstate tak, že

sa zapojil do činnosti ozbrojenej skupiny operujúcej na území Čečenskej republiky, vyzbrojenej rôznymi zbraňami, výbušnami, nábojmi, dopravnými a komunikačnými prostriedkami, ktorá mala za cieľ organizovanie ozbrojeného odporu voči federálnym vojskám, útoky na občanov a vojenské osoby, pričom ako člen bandy /ozbrojenej skupiny/ dňa 25. júna 2001 zavraždil pracovníkov ministerstva vnútra M.M. M. a A.M. P.. Dňa 27. apríla 2005 asi o 23.00 hod. v G. uzatvoril dohodu s ďalšími osobami o zabraní majetku vedúceho sekretariátu informačného oddelenia, vyplácania kompenzácií pri vláde Čečenskej republiky R. G. E. a dňa 28. apríla 2005 prišli do domu uvedenej osoby, kde A. Š. Č. aj s ďalšou osobou vonku dávali pozor a sledovali situáciu a ďalšie štyri osoby prezlečené do uniformy s maskami na tvári a ozbrojení so zbraňami vnikli do domu, kde napadli G.J. E. /otca R. E./ a jeho syna R. a s použitím hrozby použitia zbrane žiadali odovzdať zbrane a peniaze a prezradenie miesta pobytu R. G. E. a vynútili si vydanie 3 700 amerických dolárov, mobilné telefóny zn. Nokia a Sony Ericsson, dva nože, parfumériu a dvojhlavňovú brokovnicu, čím spôsobili škodu 154 260 rubľov. Po čine si peniaze rozdelili a zbraň zahodili do rieky. Dňa 13. mája 2005 uzatvorili zločineckú dohodu s ďalšími osobami o zabratí majetku L. Ž. S. a po príchode do dediny G. maskovaní maskami s prierezmi na oči a ozbrojení zbraňami vnikli do domu, L.Ž. S. zvalili na zem, zviazali mu ruky a nohy a žiadali ho o vydanie peňazí, zlata a cenností, čo aj poškodený urobil a odovzdal im dva mobilné telefóny zn. Samsung, jeden telefón zn. Siemens, zlaté predmety a peniaze, všetko v hodnote 198 286 rubľov

na trestné stíhanie do Ruskej federácie nie je prípustné.

Toto rozhodnutie odôvodnil tým, že po preskúmaní spisového materiálu, hoci nezistil prekážky prípustnosti vydania vyžiadanej osoby uvedené v § 501 Tr. por., dospel k záveru, že jeho

vydanie nie je prípustné z dôvodu rizika jeho mučenia, rizika uloženia trestu smrti a z dôvodu, že sa mu nedostane spravodlivého súdneho procesu. Vychádzal pritom z článku 1 ods. 2, článku 7 ods. 5 a článku 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorých Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) ako medzinárodná zmluva má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, lebo zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Konkrétne poukázal na článok 3 Dohovoru, podľa ktorého nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu a na článok 1 dodatkového protokolu č. 6 k Dohovoru, podľa ktorého trest smrti sa zrušuje a nikoho nemožno na taký trest odsúdiť ani popraviť. Konštatoval pritom, že i keď Ruská federácia dodatkový protokol č. 6 k Dohovoru podpísala, tento ako jediný členský štát Rady Európy neratifikovala a teda nie je ním viazaná. Krajský súd pritom záruku Ruskej federácie o tom, že vyžiadaná osoba nebude v prípade vydania trestom smrti potrestaná (i keď je vyžiadaná aj za trestný čin, za ktorý trest smrti hrozí) nepovažoval za dostatočnú z dôvodu, že z takto formulovanej záruky možno vyvodiť len to, že trest smrti nebude na vyžiadanej osobe vykonaný, nie však, že jej nebude uložený. V ďalšom poukázal na správy organizácie Amnesty International z roku 2006 a 2007, podľa ktorých v Trestnom zákonníku Ruskej federácie absentuje definícia mučenia, jej zákony a smernice zablokovali zadržaným osobám prístup k právnikom a príbuzným, existujú početné a trvalé tvrdenia o mučení, zlom zaobchádzaní, sú hodnoverné správy o neoficiálnych miestach zadržania, násilných zmiznutiach, únosoch a mučení. Taktiež Výbor OSN proti mučeniu vyjadril obavy o systém výkonu úradu sudcov a jeho dopad na nezávislosť súdnictva. V závere odôvodnenia krajský súd konštatoval, že aj keď dožadujúca strana proklamovala, že sa zaručuje, že podľa smerníc medzinárodného práva budú v Ruskej federácii vyžiadanej osobe poskytnuté všetky možnosti ochrany, pomoc advokátov, nebude vystavený mučeniu ani surovým, neľudským a ľudskú dôstojnosť ponižujúcim formám zaobchádzania, vzhľadom na zistenia Amnesty International z nedávnej minulosti o mučení, neposkytnutí obvineným osobám prístup k právnikom, hrozí vyžiadanej osobe, že v prípade vydania bude mučená a nedostane sa jej spravodlivého súdneho procesu.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala prokurátorka Krajskej prokuratúry Trnava ihneď po jeho vyhlásení, priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí Krajského súdu v Trnave z 1. júla 2008, sťažnosť (č.l. 184 spisu), ktorú následne odôvodnila písomným podaním z 29. júla 2008 (č.l. 233 spisu).

V písomnom odôvodnení sťažnosti uviedla, že napadnuté rozhodnutie považuje za nesprávne, nakoľko krajský súd jednostranne prihliadol iba na všeobecné informácie Amnesty International, ktoré predstavujú súhrn nekonkrétnych poznatkov a výňatkov z rôznych statí a článkov, ktoré neposkytujú spoľahlivý podklad pre vyvodenie záveru, že záruky ruskej strany nie sú spoľahlivé. Krajský súd pritom dostatočne neprihliadol na opakované záruky ruskej strany vo vzťahu k uloženiu trestu smrti a najmä jeho vykonania v prípade, že by súd takýto trest uložil. Vychádzajúc z podkladov ruskej strany poukázala na to, že v Ruskej federácii je zavedené moratórium na trest smrti, pričom ruská strana sa opakovane zaručila za poskytnutie všetkých medzinárodným právom zaručených možností právnej ochrany a za to, že vyžiadaná osoba nebude vystavená mučeniu ani žiadnym formám surového, neľudského a ľudskú dôstojnosť ponižujúceho zaobchádzania. Taktiež sa zaručila, že v prípade vydania vyžiadaná osoba nebude súdená špeciálnym súdom. Vyjadrila pritom názor, že niet žiadneho dôvodu nedôverovať týmto zárukám a stanovisko súdu k nim bezdôvodne znižuje váhu týchto oficiálnych stanovísk, podceňuje ich a na strane druhej nekriticky preceňuje vyjadrenia iných orgánov monitorujúcich situáciu v oblasti dodržiavania ľudských práv, hoci ide iba o všeobecné a nie príliš presvedčivé vyjadrenia. Rozhodnutie súdu nedostatočne akcentuje závažnosť trestnej činnosti, pre ktorú Ruská federácia žiada o vydanie vyžiadanej osoby, keď ide o dvojnásobnú vraždu pracovníkov ministerstva vnútra, teda osôb v postavení ochrancov práva a verejného poriadku. Krajský súd pritom nezohľadnil ani to, že nemalo pritom ísť o žiadny priamy bojový konflikt, ale o ozbrojenú akciu organizovanej skupiny zameranú na priamu fyzickú likvidáciu príslušníkov polície. Navrhla preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 509 ods. 5 veta tretia Tr. por. napadnuté uzneseniu krajského súdu zrušil a aby sám rozhodol tak, že vydanie vyžiadanej osoby na trestné stíhanie do Ruskej federácie je prípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal podľa § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého rozhodnutia, ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce, a dospel k záveru, že sťažnosť prokurátorky Krajskej prokuratúry Trnava je dôvodná.

Podľa § 501 Tr. por. (Nepřípustnosť vydania) vydanie osoby do cudziny je nepřípustné, ak

a) ide o občana Slovenskej republiky, okrem prípadu, ak povinnosť vydať vlastného štátneho občana ustanovuje zákon, medzinárodná zmluva alebo rozhodnutie medzinárodnej organizácie, ktorým je Slovenská republika viazaná,

b) ide o osobu, ktorá požiadala v Slovenskej republike o udelenie azylu, alebo jej bol udelený azyl alebo poskytnutá doplnková ochrana, v rozsahu ochrany poskytnutej takej osobe osobitným predpisom alebo medzinárodnou zmluvou; to neplatí, ak ide o osobu, ktorá požiadala v Slovenskej republike o udelenie azylu opakovane a o jej žiadosti o udelenie azylu už bolo právoplatne rozhodnuté,

c) trestné stíhanie alebo výkon trestu odňatia slobody sú podľa právneho poriadku Slovenskej republiky premlčané,

d) čin, pre ktorý sa vydanie žiada, je trestným činom len podľa právneho poriadku dožadujúceho štátu, nie však podľa právneho poriadku Slovenskej republiky,

e) trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, má výlučne politický alebo vojenský charakter,

f) trestný čin bol spáchaný na území Slovenskej republiky, okrem prípadov, keď s ohľadom na osobitné okolnosti spáchania trestného činu treba dať prednosť vykonaniu trestného stíhania v dožadujúcom štáte z dôvodov náležitého zistenia skutkového stavu, výmery trestu alebo jeho výkonu,

g) osoba bola pre trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, už právoplatne odsúdená alebo oslobodená slovenským súdom, alebo

h) vyžiadaná osoba nebola za trestný čin podľa právneho poriadku Slovenskej republiky v čase jeho spáchania trestne zodpovedná, alebo sú iné dôvody vylučujúce jej trestnú zodpovednosť.

Podľa § 509 Tr. por. (Rozhodnutie súdu) :

(1) Po skončení predbežného vyšetrovania rozhodne súd na návrh prokurátora o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny a po právoplatnosti svojho rozhodnutia predloží vec ministerstvu spravodlivosti.

(2) Na konanie podľa odseku 1 je príslušný krajský súd, ktorý rozhodoval o predbežnej alebo vydávacej väzbe; ak sa o predbežnej alebo vydávacej väzbe nekonalo, krajský súd, v ktorého obvode vyžiadaná osoba býva.

(3) O prípustnosti vydania rozhoduje súd na neverejnom zasadnutí. Pred rozhodnutím umožní vyžiadanej osobe a jej obhajcovi vyjadriť sa písomne k žiadosti o vydanie. Ak v tomto vyjadrení vyžiadaná osoba alebo jej obhajca o to požiada alebo ak to považuje súd za potrebné, o prípustnosti vydania rozhodne súd na verejnom zasadnutí.

(4) Proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým bola vyslovená prípustnosť vydania, je prípustná sťažnosť prokurátora a vyžiadanej osoby len pre niektorý z dôvodov neprípustnosti vydania podľa § 501; sťažnosť má odkladný účinok. Proti rozhodnutiu, ktorým bola vyslovená neprípustnosť vydania, má právo podať sťažnosť len prokurátor; sťažnosť má odkladný účinok.

(5) O sťažnosti rozhoduje najvyšší súd. Odvolací súd na neverejnom zasadnutí sťažnosť zamietne, ak zistí, že nie je dôvodná. Ak sťažnosť nezamietne, zruší napadnuté rozhodnutie a po doplnení konania, ak je potrebné, sám rozhodne uznesením, či je vydanie prípustné alebo neprípustné. Ustanovenie § 506 ods. 2 sa použije primerane.

Podľa § 510 Tr. por. (Povolenie vydania) :

(1) Vydanie osoby do cudziny povoľuje minister spravodlivosti; vydanie nepovoľí, ak krajský súd alebo najvyšší súd podľa § 509 rozhodol, že vydanie nie je prípustné.

(2) Ak súd vyslovil, že vydanie osoby do cudziny je prípustné, môže minister spravodlivosti rozhodnúť, že vydanie vyžiadanej osoby nepovoľí, ak

a) je dôvodná obava, že trestné konanie v dožadujúcom štáte nezodpovedalo alebo by nezodpovedalo zásadám článkov 3 a 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd alebo trest odňatia slobody uložený alebo predpokladaný v dožadujúcom štáte by nebol vykonaný v súlade s požiadavkami článku 3 tohto dohovoru,

b) je dôvodná obava, že vyžiadaná osoba by v dožadujúcom štáte bola vystavená prenasledovaniu z dôvodu jej pôvodu, rasy, náboženstva, príslušnosti k určitej národnostnej alebo inej skupine, jej štátneho občianstva alebo pre jej politické názory alebo že by sa z týchto dôvodov zhoršilo jej postavenie v trestnom konaní alebo pri výkone trestu odňatia slobody,

c) vyžiadaná osoba by vzhľadom na jej vek a osobné pomery pri zohľadnení závažnosti trestného činu, z ktorého je obvinená, bola vydaním do cudziny zrejme neprímerane tvrdo postihnutá,

d) za trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, možno uložiť v dožadujúcom štáte trest smrti okrem prípadov, ak sa dožadujúci štát zaručí, že trest smrti nebude uložený, alebo

e) dožadujúci štát žiada o vydanie na vykonanie trestu smrti.

(3) Ak minister spravodlivosti vydanie nepovolí, predloží ministerstvo spravodlivosti vec generálnej prokuratúre na trestné stíhanie v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku je zrejmé, že rozhodovanie v konaní o vydaní do cudziny (upravené v piatej časti, druhej hlave, druhom diele Trestného poriadku) ako jedna z foriem tzv. extradičného konania je rozdelené medzi súdy a ministra spravodlivosti, keď súdy rozhodujú o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny posudzujúc existenciu, resp. neexistenciu niektorého (alebo aj viacerých) z dôvodov neprípustnosti podľa § 501 Tr. por. a následne až po rozhodnutí súdu (príslušného krajského súdu, prípadne aj najvyššieho súdu ako súdu príslušného rozhodovať o sťažnosti proti rozhodnutiu krajského súdu) rozhoduje minister spravodlivosti o povolení, resp. nepovolení vydania vyžiadanej osoby do cudziny, posudzujúc podmienky uvedené v § 510 ods. 2 Tr. por., v prípade naplnenia ktorých môže, napriek rozhodnutiu súdu o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby, jej vydanie nepovolit'.

Vo vzťahu k uvedenej právnej úprave Trestného poriadku najvyšší súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2008, sp. zn. II. ÚS 111/08 – 101, v ktorom sa ústavný súd vyjadril k spôsobu výkladu a aplikácie už vyššie citovaných zákonných ustanovení. V uvedenom náleze konštatoval, že aj všeobecné súdy sú pri posudzovaní prípustnosti vydania viazané ľudskoprávnymi normami. Inými slovami, podmienky prípustnosti vydania (extradičné právo hmotné), ktoré sú povinné zvažovať súdy, sa rozširujú o podmienku ľudskoprávnu, jadrom ktorej je naplnenie textu Dohovoru a judikatúry k nemu. Uvedené vyplýva z nezastupiteľnej úlohy brániť ľudskú slobodu pred inými mocami. V materiálnom právnom štáte sú súdy vzhľadom na svoju nezávislosť (čl. 141 ods. 1 a 2, čl. 144 ods. 1 ústavy), viazanosť len právom (čl. 144 ods. 1 ústavy) a znalosť práva na prvom mieste povolané brániť základné práva a slobody, v extradičnom prípade pred prokurátorom krajskej prokuratúry (§ 502 ods. 1 Trestného poriadku) a mocou

dožadujúceho štátu. Súdny sú vzhľadom na svoju znalosť práva vo vzťahu k ľudským právam „najpovolanejším“ štátnym orgánom. Dôsledkom rozšírenia dôvodov neprípustnosti podľa § 501 Trestného poriadku sa rozširuje aj prieskum podľa § 509 ods. 4 Trestného poriadku. Z teoretického hľadiska ide o aplikačnú prednosť ústavy a medzinárodných zmlúv v situácii, v ktorej sú právnymi normami stanovujúcimi „niečo viac“ ako zákon, čím rozširujú zdanlivo taxatívnu úpravu v zákone. V koncepte priamej aplikovateľnosti ústavy a medzinárodných zmlúv o ľudských právach už nie vždy obстоjí doslovný výklad a klasické chápanie taxatívneho výpočtu.

V tom istom náleze ústavný súd vo vzťahu k článku 16 ods. 2 ústavy konštatoval, že za súčasť tohto článku možno považovať aj zákaz extradície osoby, ak existujú vážne dôvody na domnienku, že tejto osobe by v dožadujúcom štáte hrozilo nebezpečenstvo mučenia alebo podrobenia sa krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Túto podobu zákazu zlého zaobchádzania musí Slovenská republika rešpektovať okrem už citovaného článku ústavy aj na základe článku 3 Dohovoru, článku 3 Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu [vyhlásenému pod č. 143/1988 Zb. (ďalej len „Dohovor proti mučeniu“) a článku 7 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (vyhlásený pod č. 120/1976 Zb.)]. Taktiež poukázal na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva [konkrétne napr. vec Saadi v. Taliansko (sťažnosť 37201/06)], ktorý z článku 3 Dohovoru proti mučeniu odvodil tzv. test „domniepok vážnych dôvodov“, na základe ktorého dožadovaný štát musí posúdiť, či existujú vážne dôvody domnievať sa, že by v dožadujúcom štáte hrozilo osobe nebezpečenstvo mučenia alebo podrobenia sa neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu, pričom ak sú prítomné takéto domnienky, osoba nesmie byť vydaná.

V intenciách vyššie citovaných ustanovení Trestného poriadku a nálezu ústavného súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o sťažnosti prokurátorky Krajskej prokuratúry Trnava preskúmal správnosť napadnutého uznesenia nie len z hľadiska podmienok uvedených v § 501 Tr. por., teda neskúmal len dôvody neprípustnosti vydania podľa tohto ustanovenia, ale aj z hľadiska podmienok uvedených v § 510 ods. 2 Tr. por. (i keď podľa dikcie zákona ich posúdenie prináleží ministrovi spravodlivosti).

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti konštatuje, že v posudzovanej veci žiadny z dôvodov neprípustnosti vydania podľa § 501 Tr. por. nebol splnený, čo napokon správne vyhodnotil aj Krajský súd v Trnave v napadnutom rozhodnutí.

Z dôvodov nepovolenia vydania uvedených v § 510 ods. 2 Tr. por. konštatuje, že dôvod podľa písm. e/ tohto ustanovenia splnený nebol, nakoľko dožadujúci štát – Ruská federácia – nežiadal o vydanie vyžiadanej osoby na vykonanie trestu smrti.

Vo vzťahu k dôvodom uvedeným v § 510 ods. 2 písm. a/ až písm. d/ Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval dve skupiny otázok, a síce, či

1/ za trestný čin, pre ktorý sa vydanie žiada, možno uložiť v dožadujúcom štáte trest smrti, resp. či v prípade, že takýto trest v tomto štáte možno uložiť, sú záruky dožadujúceho štátu, že trest smrti uložený nebude, dostatočné a tieto možno prijať (písm. d/) a s ňou úzko súvisiacu otázku, či vyžiadaná osoba by vzhľadom na jej vek a osobné pomery pri zohľadnení závažnosti trestného činu, z ktorého je obvinená, bola vydaním do cudziny zrejme neprimerane tvrdo postihnutá (písm. c/),

2/ je (alebo nie je) dôvodná obava, že trestné konanie v Ruskej federácii by nezodpovedalo zásadám článkov 3 a 6 Dohovoru alebo trest odňatia slobody predpokladaný v tomto štáte by nebol vykonaný v súlade s požiadavkami článku 3 Dohovoru (písm. a/) a s ňou úzko súvisiacu otázku, či je dôvodná obava, že vyžiadaná osoba by v dožadujúcom štáte bola vystavená prenasledovaniu z dôvodu jej pôvodu, rasy, náboženstva, príslušnosti k určitej národnostnej alebo inej skupine, jej štátneho občianstva alebo pre jej politické názory alebo že by sa z týchto dôvodov zhoršilo jej postavenie v trestnom konaní alebo pri výkone trestu odňatia slobody (písm. b/).

Vo vzťahu k prvej skupine posudzovaných otázok najvyšší súd uvádza nasledovné :

Obsahom žiadostí Generálnej prokuratúry Ruskej federácie zo dňa 20. apríla 2006, č. 35/3 – 162 – 06 (č.l. 48 spisu) a zo dňa 8. septembra 2006, č. 35/3 – 162 -06 (č.l. 113 spisu) adresovanej Ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky, o vydanie vyžiadanej osoby, je okrem iného aj záruka tohto orgánu (ako ústredného orgánu Ruskej federácie v otázke vydávania), že na vyžiadanej osobe nebude v prípade jej vydania vykonaný trest smrti (v prvej žiadosti), resp. že nebude potrestaný trestom smrti (v druhej žiadosti). Zástupca Generálnej prokuratúry v nich uviedol, že rozhodnutím Ústavného súdu Ruskej federácie je v tomto štáte zavedené moratórium na trest smrti. Poukázal na to, že Ruská federácia podpísala dodatkový protokol č. 6 k Dohovoru, týkajúci sa trestu smrti a je viazaná medzinárodnými záväzkami o nepoužitelnosti trestu smrti.

Ďalej sa zaručil, že vyžiadanej osobe budú v Ruskej federácii poskytnuté všetky možnosti ochrany, teda pomoc advokátov, táto nebude vystavená mučeniu ani surovým, neľudským a ľudskú dôstojnosť ponižujúcim formám zaobchádzania alebo trestu v zmysle článku 3 Dohovoru, a že táto nebude súdená špeciálnym súdom. V ďalšom liste z 19. septembra 2006 adresovanom ministrovi spravodlivosti svoju garanciu spresnil tak, že v prípade, že vyžiadanej osobe bude „stanovený“ trest smrti, tento nebude vykonaný.

Z písomných dokumentov priložených k uvedeným žiadostiam vyplýva, že Č. A. Š. je vyžiadaný (okrem iných) aj pre trestný čin, za ktorý mu podľa Trestného zákonníka Ruskej federácie (jeho článku 317 – Siahnutie na život pracovníka orgánu právnej ochrany) hrozí (alternatívne popri treste odňatia slobody na 12 až 20 rokov a treste odňatia slobody na doživotie) aj uloženie trestu smrti (č.l. 61 spisu).

V súvislosti s hrozbou uloženia trestu smrti v dožadujúcom štáte je potrebné uviesť, že z § 510 ods. 2 písm. d/ Tr. por. nevyplýva absolútny zákaz vydania osoby v extradičnom konaní do štátu, ktorého právny poriadok umožňuje uloženie takéhoto trestu a dokonca ani zákaz (resp. nemožnosť) vydania osoby v prípade, že je vyžiadaná dožadujúcim štátom na účely trestného stíhania priamo za trestný čin, pre ktorý trest smrti možno uložiť. Ochrana ústavne zaručeného práva na život a neprípustnosť pozbavenia života a trestu smrti (článok 15 ods. 1 až 3 ústavy) je v extradičnom konaní zabezpečená možnosťou prijatia záruky dožadujúceho štátu, že v prípade vydania vyžiadanej osoby jej trest smrti nebude uložený. Uvedomujúc si, že formálne posudzovanie poskytnutej záruky, podľa ktorého by len jej samotná existencia (písomná deklarácia) mohla viesť k zneužitiu tohto inštitútu dožadujúcim štátom v podobe účelovosti jej poskytnutia sledujúc jediný cieľ – dosiahnutie vydania osoby bez reálnej vôle svoj záväzok, resp. sľub (ktorý záruka predstavuje) dodržať, je potrebné dostatočnosť jej poskytnutia posudzovať materiálne - teda s ohľadom na všetky okolnosti posudzovaného prípadu, ako aj právny aj faktický stav existujúci v dožadujúcom štáte týkajúci sa reálneho ukladania a vykonávania trestu smrti.

Vychádzajúc zo žiadosti Ruskej federácie a správ rôznych subjektov monitorujúcich Ruskú federáciu doložených Vysokým komisárom OSN pre utečencov, Národným úradom v Slovenskej republike (č.l. 131 až 148 spisu), ako aj správ doložených občianskym združením Liga za ľudské práva (č.l. 203 spisu) vyplýva, že Ruská federácia je členom Rady Európy. Podpísala dodatkový protokol č. 6 k Dohovoru, ktorým sa zaviazala zrušiť trest smrti, avšak tento doposiaľ neratifikovala, v dôsledku čoho nie je touto povinnosťou medzinárodnoprávne viazaná. Po vstupe

do Rady Európy (28. februára 1996) sa zaviazala zaviesť moratórium na popravu a ratifikovať už citovaný dodatkový protokol do troch rokov. I keď protokol doposiaľ neratifikovala, prezident zaviedol (prezidentským dekrétom č. 724) moratórium tak na ukladanie ako aj výkon trestu smrti. Navyše rozsudok Ústavného súdu Ruskej federácie uložil dočasný zákaz trestov smrti 2. februára 1999, pričom 15. novembra 2006 štátna дума rozšírila moratórium na trest smrti na ďalšie tri roky, do začiatku roku 2010. Ruská Ústava garantuje právo na súdne konanie za účasti poroty v prípadoch kedy je potenciálne možné uloženie trestu smrti. V súlade s týmto ustanovením ústavný súd prijal rezolúciu zakazujúcu ukladanie trestu smrti a to do času kým súdne procesy s účasťou poroty nebudú v celej Ruskej federácii riadne zavedené. V čase vydania rezolúcie boli takéto procesy funkčné len v 9 z 89 ruských obvodov. Až zavedenia týchto procesov v celej krajine odstráni zákaz ústavného súdu na ukladanie trestov smrti (č.l. 207 spisu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že Ruskou federáciou poskytnutú záruku je potrebné posudzovať v kontexte vyššie uvedených skutočností. I keď právny poriadok Ruskej federácie umožňuje uloženie trestu smrti, od roku 1996 sa tento trest v Ruskej federácii nielen že nevykonáva, ale ani neukladá. Ruská federácia je členom Rady Európy a i keď dodatkový protokol č. 6 k Dohovoru neratifikovala, tento podpísala, teda reálne nastolila proces smerujúci k zrušeniu trestu smrti, i keď tento doposiaľ nie je dokončený. Pokiaľ ide o záruku Ruskej federácie formulovanú tak, že na vyžiadanej osobe nebude trest smrti vykonaný, pripúšťajúc tak, že tento jej môže byť uložený, je potrebné si uvedomiť, že žiadosť o vydanie vyžiadanej osoby bolo Slovenskej republike doručené Generálnou prokuratúrou Ruskej federácie (ktorá, ako vyplýva z jej žiadosti, je tým orgánom, ktorému je právnym poriadkom Ruskej federácie táto kompetencia zverená). Pokiaľ sa Ruská federácia deklaruje ako demokratický štát, kde v systéme štátnych orgánov pôsobia nezávislé súdy, je len logické, že generálna prokuratúra sa nemohla zaviazat' ku konkrétnemu výsledku (budúceho) súdneho konania vyžiadanej osoby – teda k tomu, že vyžiadanej osobe nebude trest smrti uložený – ak podľa právneho poriadku tohto štátu je možné ho uložiť [čo napokon správne uvádza aj sám obhajca vyžiadanej osoby vo svojom písomnom „vyjadrení k žiadosti o vydanie“ z 13. júna 2008 (č.l. 179 spisu)]. Napokon obdobnú záruku (ohľadne konkrétného výsledku súdneho konania akémukoľvek cudziemu štátu by nemohlo dať ani Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky ako orgán (výkonnej moci) oprávnený podať žiadosť o vydanie osoby z cudziny podľa nášho právneho poriadku (§ 489 ods. 1 Tr. por.). V týchto intenciách je potom nevyhnutné vykladať záruku dožadujúceho štátu podľa § 510 ods. 2 písm. d/ Tr. por. tak, že v prípade vydania vyžiadanej osoby do cudziny, táto pre skutok, pre ktorý je vyžiadaná, nebude pozbavená života, aj keby tejto bol súdom uložený trest smrti, nakoľko jedine

záruku tohto obsahu môžu v demokratickom štáte (kde sa uplatňuje základná požiadavka právneho štátu, ktorou je trojdelenie štátnej moci na zákonodarnú, výkonnú a súdnu) dať štátne orgány výkonnej moci. Pokiaľ ide o tvrdenie obhajcu vyžiadanej osoby vo vzťahu k poskytnutej záruke, že Ruská federácia nie je krajinou „ktorej slovu sa dá veriť“ (č.l. 177 až 178 spisu), najvyšší súd len konštatuje, že rozhodovanie súdov Slovenskej republiky nemôže byť založené na emóciách, dojmoch alebo politických názoroch. Predmetom extradičného konania (a ani oprávnením súdu) nie je hodnotiť spoločenský, ekonomický alebo politický systém cudzieho štátu ale výlučne posúdiť splnenie alebo nesplnenie podmienok pre vydanie alebo nevydanie vyžiadanej osoby dožadujúcemu štátu podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Najvyšší súd preto konštatuje, že na základe v konaní zistených skutočností, neexistuje reálna hrozba, že by vyžiadaná osoba v súvislosti s trestným stíhaním, na účel ktorého je vyžiadaná, bola pozbavená života, preto podmienku uvedenú v § 510 ods. 2 písm. d/ Tr. por. vyhodnotil tak, že táto nie je splnená.

Rovnako tak nie je splnená ani podmienka uvedená pod písm. c/ citovaného ustanovenia, nakoľko za najzávažnejší trestný čin, ktorý je predmetom žiadosti o vydanie (siahnutie na život pracovníka orgánu právnej ochrany), v zmysle nášho Trestného zákona kvalifikovateľný ako trestný čin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. d/, písm. e/ Tr. zák., za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie (teda trest podľa nášho Trestného zákona najprísnejší), nemožno hodnotiť vzhľadom na vek, osobné pomery a závažnosť činu za trest „neprimerane tvrdý“ (v zmysle dikcie § 510 ods. 2 písm. c/ Tr. por.). Argumentácia neexistencie trestu smrti v našom právnom poriadku tu taktiež neobstojí. Opačný prístup by vo svojej podstate znamenal vyhnutie sa spravodlivosti v cudzom štáte už len z toho dôvodu, že právny poriadok tohto štátu trest smrti upravuje a umožňuje.

Pri posudzovaní druhej skupiny vyššie vymedzených otázok sa najvyšší súd spravoval nasledovnými úvahami a dospel k týmto záverom :

Vychádzajúc z už vyššie citovaného nálezu ústavného súdu najvyšší súd vo vzťahu k zodpovedaniu otázky, či v danom prípade je dôvodná obava, že trestné konanie v dožadujúcom štáte by nezodpovedalo zásadám článkov 3 a 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd alebo trest odňatia slobody predpokladaný v dožadujúcom štáte by nebol vykonaný v súlade s požiadavkami článku 3 tohto dohovoru, vykonal „test domnienok vážnych dôvodov“, pri ktorom vychádzal zo správ z rôznych zdrojov (obsiahnutých v spise) týkajúcich sa eventuálnej možnosti porušenia uvedených článkov Dohovoru zo strany Ruskej federácie v prípade vydanie vyžiadanej

osoby. Vychádzal pritom z kritérií formulovaných v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, napr. vo veci Saadi v. Taliansko (na ktorú poukázal aj ústavný súd v už vyššie citovanom náleze). Vo vzťahu k článku 3 Dohovoru Európsky súd pre ľudské práva formuloval nasledovné „všeobecné princípy“ :

I. Zodpovednosť zmluvných štátov v prípade vydania :

- kde sú podstatné skutočnosti na uverenie, že dotknutá osoby v prípade deportovania čelí skutočnému riziku, že bude vystavená zaobchádzaniu v rozpore s čl. . 3 Dohovoru, zmluvné štáty majú záväzok nedeportovať túto osobu do danej krajiny,

- zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania je absolútny, a to bez ohľadu na správanie sa obete, a preto povaha konania, ktorého sa údajne mal sťažovateľ dopustiť, je irelevantná s ohľadom na účel čl. . 3.

II. Podklady slúžiace na určenie rizika vystavenia zaobchádzaniu v rozpore s čl. . 3 Dohovoru :

- pri vyhodnotení otázky, či boli preukázané podstatné skutočnosti na uverenie, že je tu skutočné riziko zaobchádzania v rozpore s s článkom 3 Dohovoru, súd bude brať ako základ všetky podklady pred ním predložené, alebo, ak je to potrebné, zabezpečí si podklady sám proprio motu,

- v zásade je to povinnosť sťažovateľa predložiť dôkazy spôsobilé na preukázanie, že sú tu skutočnosti nasvedčujúce tomu, že v prípade uskutočnenia namietaného úkonu, sťažovateľ bude vystavený skutočnému riziku zaobchádzania v rozpore s článkom 3 Dohovoru. Ak takéto dôkazy predložené sú, je úlohou vlády rozptýliť akékoľvek pochybnosti o tom,

- za účelom určenia, či existuje nebezpečenstvo zlého zaobchádzania, súd má povinnosť preskúmať predvídateľné dôsledky vydania sťažovateľa do prijímajúcej krajiny, berúc do úvahy všeobecnú situáciu v krajine a jeho osobnú situáciu,

- čo sa týka vyhodnotenia všeobecnej situácie v danej krajine, súd považuje za dôležité informácie, ktoré sú obsiahnuté v aktuálnych správach nezávislých medzinárodných ľudskoprávných organizácií ako je Amnesty International alebo v správach z vládnych zdrojov zahŕňajúc tiež správu z US State Department.

III. Pojem mučenie a neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie :

- ak má byť považovaný trest alebo zaobchádzanie ako neľudské alebo ponižujúce, tak s tým súvisiace utrpenie alebo poníženie musí v každom prípade presahovať to nevyhnutné utrpenie alebo poníženie, ktoré je spojené s danou formou legitímneho zaobchádzania alebo trestania,

- a účelom zistenia či jednotlivá forma zlého zaobchádzania má byť považovaná za mučenie, je nutné si všímať rozdiel medzi pojmami mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, ktoré sú obsiahnuté v článku 3. Tento rozdiel v pojmoch uvedený v danom článku predstavuje, že „za mučenie“ sa považuje len úmyselné neľudské zaobchádzanie spôsobujúce veľmi vážne a kruté utrpenie.

Prokurátorka Krajskej prokuratúry Trnava spolu s návrhom podľa § 509 ods. 1 Tr. por. predložila súdu písomný materiál UNHCR (Vysokého komisára OSN pre utečencov), Národného úradu v Slovenskej republike obsahujúci informácie o Ruskej federácii z pohľadu rešpektovania, resp. nerešpektovania ľudských práv zaistených osôb, ako aj rizík brániacich jeho vydaniu do Ruskej federácie. Predložený materiál pozostáva zo súhrnu správ rôznych vládnych i mimovládnych organizácií monitorujúcich a hodnotiacich Ruskú federáciu z uvedených hľadísk, pričom pozostáva z troch častí – prvá sa zaoberá konfliktom v severnom Zakaukazsku, druhá medzinárodnými dokumentmi a materiálmi Rady Európy a tretia zaobchádzaním s utečencami, vnútorne vysídlenými osobami a osobami podozrivými zo spáchania trestných činov v Ruskej federácii (č.l. 131 až 148 spisu).

Súčasťou tohto materiálu sú nasledovné správy, resp. výňatky správ a verejne prístupné články - Správy Amnesty International o Ruskej federácii z 23. mája 2007, 19. mája 2006, 14. marca 2007, 22. novembra 2006, Zavedenie uznesenia Valného zhromaždenia 60/251 zo dňa 15. marca 2006 s názvom „Výbor pre ľudské práva“, Svetový prieskum o utečencoch 2005 Amerického výboru pre utečencov a prisťahovalcov – Ruská federácia, 20. jún 2005, správa pre tlač Medzinárodnej helsinskej federácie zo 16. mája 2007, The Economist brífing, Medzinárodná rada o občianskych a politických právach, Záverečné pozorovania Výboru pre ľudské práva : Ruská federácia zo 6. novembra 2003, Hospodárska a sociálna rada, Záverečné pozorovania Výboru pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva : Ruská federácia z 12. decembra 2003, Výbor pre práva detí, Záverečné pozorovania, Ruská federácia z 23. novembra 2005, Sledovanie ľudských práv, Čečensko z 13. novembra 2006, Rada Európy, Čečensko z 13. marca 2007, Sledovanie ľudských práv, Spravodlivosť pre Čečensko (2007), ECRE : Smernice k zaobchádzaniu s čečenskými zadržanými osobami (IDP) - marec 2007, Výbor OSN proti mučeniu : Závety a odporúčania, Ruská federácia zo 6. februára 2007, Rada Európy : Zhromaždenie parlamentu z 12. mája 2006, Ministerstvo zahraničných vecí USA, Správy štátu o praxi v oblasti ľudských práv – 2006 zo 6. marca 2007, Medzinárodný výbor právnikov, Ruská federácia zo 7. júna 2007.

Obhajca vyžadanej osoby súdu počas konania predložil Tlačové komuniké č. 6/08 Ústavného súdu Slovenskej republiky (č.l. 186 spisu), zoznam krajín, ktoré ratifikovali dodatkový protokol č. 6 k Dohovoru (č.l. 188 spisu), rozsudok Veľkej Komory Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. februára 2008 č. 37201/06 (č.l. 190 spisu), list Amnesty International adresovaný obhajcovi vyžadanej osoby z 30. júna 2008 (č.l. 194 a 228 spisu), tlačové informácie Ligy za ľudské práva z 24. júna 2008 (č.l. 199 až 216 spisu).

V súhrne možno uviesť, že z vyššie citovaných správ rôznych vládnych i mimovládnych organizácií vyplýva, že dlhodobý konflikt V Čechenskej republike (správy zahŕňajú situáciu od roku 1999 po súčasnosť) medzi vládou Ruskej federácie a čečenskými ozbrojenými skupinami má vo svojej podstate charakter dlhodobého vojenského konfliktu, ktorý je spojený s porušovaním základných ľudských práv zo strany oboch bojujúcich strán – *„Konflikt, niekedy charakterizovaný ako vzburá, v Čechensku pokračoval napriek úsiliu znovu nastoliť normálny stav, aj prostredníctvom rozsiahlych projektov pre obnovu. Federálne vojsko, čečenská polícia a bezpečnostné sily bojovali s čečenskými ozbrojenými opozičnými skupinami a federálne vojsko ostrelovalo hornaté oblasti na juhu. Na odplatu, čečenské ozbrojené skupiny napadli policajtov a konvoje federálnych vojsk a umiestnili bomby na autá. Prítomnosť početných polovojenských ozbrojených síl, ich svojvoľné činy a ich nezodpovednosť sťažila určenie totožnosti tých, ktorí sú zodpovední za vážne porušovanie ľudských práv.“* (správa Amnesty International z 23. mája 2007). Uznesenie Valného zhromaždenia z 15. marca 2006 s názvom „Výbor pre ľudské práva“ pojednáva o *„pretrvávajúcom zabíjaní, zmiznutiach a mučení v Čechensku, ako aj o vysokej úrovni beztriestnosti a nevyšetrovaní zločinov. Zo svetového prieskumu o utečencoch 2005 Amerického výboru pre utečencov a prisťahovalcov z 20. júna 2005 vyplýva, že „čečenský vzbúrenci tiež napádali civilistov, využívali ich ako ľudské štíty, nútili ich budovať opevnenia a bránili im opustiť Čechensko. Takisto zabíjali etnických Rusov a každého kto im odmietol pomôcť.“*

Z ďalšej skupiny správ vyplýva, že Ruská federácia skutočne za situáciu v Čechenskej republike čelí tlaku medzinárodných organizácií zameraných na presadzovanie ľudských práv a základných slobôd na čele s Radou Európy. Parlamentné zhromaždenie Rady Európy v januári 2007 *„odsúdilo neúčinné vyšetrovanie a výslednú beztriestnosť za porušovanie ľudských práv; represálie voči žiadateľom, ktorí sa obrátili na Európsky súd pre ľudské práva; totálne zlyhanie prísnych bezpečnostných opatrení pre znovunastolenie právneho poriadku a výslovné zúfalstvo, násilie a nestabilitu“* (pozri č.l. 144 spisu). Výbor OSN proti mučeniu (6. február 2007) vyjadril *„obavy o obzvlášť početné, pretrvávajúce a trvalé obvinenia z mučenia a iného krutého, neľudského*

alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestov spáchaných zamestnancami súdnych orgánov, vrátane zadržiavania na policii.“ Správa Ministerstva zahraničných vecí USA (marec 2008) uvádza : „tlač uvádza, že s väzňami je zle zaobchádzané, že zvyknú byť poranení alebo zomrú počas odňatia slobody vo väzbe.“ Správa Ligy za ľudské práva (č.l. 210 spisu) uvádza : „podmienky Čechencov držaných v ruských väzniciach sú bežne opisované ako desivé a brutalita voči čečenským väzňom je obrovská.“

Z listu Amnesty International z 30. júna 2008 (č.l. 228 spisu), ktorý súdu doručil obhajca vyžiadanej osoby vyplývajú konkrétne obavy tejto organizácie z mučenia alebo iné zlého zaobchádzania v prípade jej vydania Ruskej federácii. Svoju obavu opiera o vlastné miestne zistenia (prostredníctvom svojej skupiny Amnesty International Rusko), podľa ktorých pravdepodobná osoba (A. M., resp. M.), na svedectve ktorej je postavené obvinenie Č. A. Š. za vraždu dvoch osôb bola za obdobný skutok v Ruskej federácii odsúdená a obrátila sa na Európsky súd pre ľudské práva s tvrdením, že vo väzení bola mučená a nútená podávať krivé svedectvá, čo je v súlade s výpoveďou vyžiadanej osoby.

Obhajca vyžiadanej osoby najvyššiemu súdu ďalej predložil list (najskôr e - mailom 18. augusta 2008, ktorý neskôr doplnil o preklad doručený faxom 25. augusta 2008) Ruskej právnej iniciatívy, v ktorom táto holandská organizácia pre právnu pomoc vyjadrila obdobnú obavu zo zlého zaobchádzania s vyžiadanou osobou v prípade jej vydania do Ruskej federácie. Uviedla, že A. M. je jej klientom a v súvislosti s jeho trestným stíhaním pre skutok súvisiaci so skutkom vyžiadanej osoby v tomto extradičnom konaní mal byť mučený, o čom majú svedčiť aj bližšie opísané lekárske správy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z uvedených správ obsiahnutých v spise konštatuje, že svetovú verejnosť politická situácia v Čečenskej republike, ktorá vyhrotila až do ozbrojeného konfliktu, skutočne vážne znepokojila. Pri posudzovaní reálnej hrozby porušenia ľudských práv a základných slobôd obsiahnutých v Dohovore a v Ústave Slovenskej republiky konkrétnej osoby pri trestnom stíhaní v Ruskej federácii je však potrebné vychádzať z konkrétnej situácie - v ktorej sa táto osoba nachádza, ako aj podmienok, za ktorých je vyžiadaná a nemožno celú otázku možnosti alebo nemožnosti vydania osoby oprieť výlučne o politickú situáciu na časti územia vyžadujúceho štátu a negatívnu kritiku tohto štátu zo strany medzinárodnej verejnosti.

Je nepochybné, že Ruská federácia tejto kritike čelí. Súčasne však nie je možné ignorovať aj tú skutočnosť, že kritiku za prípady porušovania ľudských práv a základných slobôd v Čečenskej republike nemožno vzniesť ani nikomu inému ako Ruskej federácii (resp. jej vláde), nakoľko len táto je nositeľom zvrchovanej moci na predmetnom území a teda z pohľadu medzinárodných ľudskoprávných noriem len táto (a nie akékoľvek povstalecké skupiny) zodpovedá za ich dodržiavanie. Z uvedeného pohľadu práve Ruská federácia (ako suverénny štát) je legitímna na postupy smerujúce k nastoleniu verejného poriadku na vlastnom území. Samotná existencia takýchto postupov preto nemôže odôvodňovať nevydanie tomuto štátu jeho vlastného občana skrývajúceho sa na území Slovenskej republiky pred trestným stíhaním a prípadným trestom za trestné činy na území tohto štátu spáchané.

Nie bezvýznamnou pre posúdenie otázky, či vyžiadanej osobe hrozí v Ruskej federácii zaobchádzanie, ktoré je v rozpore s článkom 3 Dohovoru, je aj tá skutočnosť, že vyžadajúci štát je členským štátom Rady Európy – medzinárodnej organizácie, ktorej priamym poslaním je ochrana, monitorovanie a presadzovanie ľudských práv. Ruská federácia je súčasne právne viazaná Dohovorom, teda na jej území je zabezpečený aj v Dohovore upravený mechanizmus ochrany ľudských práv, ktorý predstavuje Európsky súd pre ľudské práva, na ktorý každý občan tohto štátu, v prípade ich (reálneho ale i domnelého) porušenia, môže podať sťažnosť. I keď aj zo správ Rady Európy vyplýva určitá nespokojnosť s dodržiavaním svojich záväzkov zo strany Ruskej federácie, už samotné monitorovanie situácie touto organizáciou a vyššie uvedený mechanizmus ochrany ľudských práv je potrebné zohľadniť aj v extradičnom konaní v tom zmysle, že neexistuje dôvod na odmietnutie vydania občana Ruskej federácie jeho domovskému štátu.

Pokiaľ ide o obhajobné tvrdenia vyžiadanej osoby, ktorými popiera obvinenia z vraždy dvoch osôb (policajtov) v G. v roku 2001, je potrebné uviesť, že predmetom extradičného konania nie je posudzovanie skutkov, pre ktoré je osoba vyžiadaná dožadujúcim štátom z hľadiska možnej pravdivosti (resp. reálnosti) obvinenia, ako aj jeho možnej (tvrdenej) vykonštruovanosti zo strany štátnych orgánov. Súd v extradičnom konaní, okrem toho, že na to nie je oprávnený, nemá ani reálnu možnosť posúdiť hodnovernosť svedka M., na ktorého výpovedi má byť (údajne) obvinenie vyžiadanej osoby z najzávažnejšieho trestného činu založená, a ktorú hodnovernosť táto spochybňuje. Taktiež z indicie vyplývajúcej z predložených listov Amnesty International a Ruskej právnej iniciatívy, že hlavný svedok v procese vyžiadanej osoby (M.) podal sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva, v ktorej má namietat' donútenie svojho priznania, ako aj krivé obvinenia iných osôb mučením zo strany ruských štátnych orgánov, nie je dôkazom o tom,

že na vyžiadanej osobe budú tieto metódy použité. Pokiaľ ide o popieranie viny vyžiadanej osoby (i keď ako už bolo uvedené, táto otázka nie je predmetom extradičného konania), najvyšší súd len marginálne poukazuje na to, že vyžiadaná osoba opakovane štátnym orgánom v Slovenskej republike uviedla nepravdu – okrem uvedenia nepravdivého mena a ďalších osobných údajov v azylovom konaní (keď skutočnú identitu priznala až v dôsledku zamietnutia žiadosti o azyl), je to aj popieranie svojej (ak nie účasti tak) minimálne vedomosti o inkriminovanom usmrtení dvoch policajtov v G. v roku 2001, keď v konaní Krajského súdu v Bratislave vedenom pod sp. zn. 9 Saz 54/2006 vypovedal, že o inkriminovanej situácii vie, i keď k usmrteniu malo podľa neho dôjsť v dôsledku sebaobrany a nie naplánovanou akciou – pozri čl. 158 spisu, zatiaľ čo v extradičnom konaní už túto skutočnosť vôbec neuviedol a usmrtenie predmetných dvoch osôb označil za vykonštruované.

Námietky vyžiadanej osoby ohľadne nedôveryhodnosti Ruskej federácie vo vzťahu k splneniu poskytnutých záruk najvyšší súd vyhodnotil ako neopodstatnené. I pri vedomí nedokonalosti kontrolných mechanizmov v tomto smere je potrebné uviesť, že prípadné nesplnenie záruk dožadujúcim štátom nie je celkom nesankcionovateľné. Ak dožadujúci štát poskytnuté záruky nesplní, riskuje stratu dôvery a následnú nespoluprácu dožiadaneho štátu v prípade budúcich obdobných žiadostí o vydanie. Práve pri sledovaní splnenia týchto záruk môžu zohrať svoju nezastupiteľnú úlohu mimovládne organizácie vyvíjajúce činnosť v oblasti dodržiavania ľudských práv, ktoré tak môžu poukazovať na zlyhanie príslušného štátu v konkrétnom monitorovanom prípade vyžiadanej osoby. Navyše otázku „dôvery medzi štátmi“ má právo posúdiť minister spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorý (na rozdiel od súdu) môže pri rozhodovaní o povolení vydania vyžiadanej osoby do cudziny vychádzať aj z politických kritérií.

K jednotlivým správam ohľadne hrozby mučenia alebo iných foriem neľudského zaobchádzania je potrebné uviesť, že tieto sú príliš všeobecné a nekonkrétne. V tomto smere sa najvyšší súd stotožnil so sťažnostnou námietkou prokurátorky, podľa ktorej tieto správy krajský súd nekriticky precenil. V kontexte záruk, ktoré poskytla Ruská federácia Slovenskej republike, ako aj jej členstva v Rade Európy spojeného s monitoringom jednak zo strany Rady Európy, ale aj iných vládnych či mimovládnych organizácií, najvyšší súd nemal dôvod pochybovať, že trestné stíhanie vyžiadanej osoby bude prebiehať v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a len všeobecne vyjadrené pochybnosti nemôžu odôvodňovať záver opačný.

Najvyšší súd napokon považuje za potrebné poznamenať, že účelom extradičného konania nie je poskytovať občanovi cudzieho štátu ochranu pred trestným stíhaním alebo trestom, ktoré mu hrozia v jeho domovskom štáte, a tým mu napomáhať uniknúť pred spravodlivosťou. Ochrana poskytovaná osobám nachádzajúcim sa na území Slovenskej republiky ľudskoprávnymi normami, ktoré sú obsahom jej právneho poriadku, nemôže byť zneužitá na uvedený cieľ a samotná nepriaznivá politická situácia v domovskom štáte cudzinca nemôže byť dôvodom na zbavenie sa trestnej zodpovednosti za trestné činy v tomto štáte spáchané.

Súčasne je potrebné si uvedomiť i to, že aj Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd nechráni osoby len pred mučením alebo podrobením neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu (čl. 3), ale v jeho prvej hlave upravuje aj iné práva a slobody, ako sú právo na život (čl. 2) alebo právo na slobodu a bezpečnosť (čl. 5), ktoré boli „extradičnými trestnými činmi“ porušené alebo ohrozené (napr. u poškodených usmrtených policajtov M. a P. alebo R. G. E. a členov jeho rodiny, ktorí sa stali obeťami lúpežného prepadnutia). Reálne uplatnenie týchto práv poškodených možno v súčasnosti naplniť len v podobe rozvinutia procesu trestného stíhania osôb, ktoré sú za ich porušenie alebo poškodenie zodpovedné, pričom zohľadňujúc čas a región spáchania skutkov, ako aj špecifickosť „rusko – čečenského konfliktu“, možno dôvodne predpokladať, že nevydaním A. Č. Š. Ruskej federácii by došlo k nadmernému sťaženiu a pravdepodobne až znemožneniu uvedené trestné činy náležite zistiť a ich páchatel'ov spravodlivo potrestať. Jeho nevydanie by tak spôsobilo nevyváženosť (nerovnováhu) medzi vyššie citovanými Dohovorom chránenými právami a slobodami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, nezistiac, že by boli splnené dôvody neprípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny podľa § 501 Tr. por., ako aj § 510 ods. 2 Tr. por., preto sťažnosťou prokurátorky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 509 ods. 5 Tr. por. zrušil a sám uznesením rozhodol, že vydanie Č. A. Š. na trestné stíhanie do Ruskej federácie pre skutky uvedené vo výroku tohto rozhodnutia je prípustné.

Vymedzenie uvedených skutkov pritom zodpovedá žiadosti Ruskej federácie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú aj „Rozhodnutia o stíhaní ako obvineného“ z 29. marca 2006 a 29. augusta 2006 (v ponímaní Trestného poriadku ide o „rozhodnutia o vznesení obvinenia“). V tejto súvislosti je potrebné upozorniť na nesprávne (neprezícne) vymedzenie skutkov v napadnutom uznesení Krajského súdu v Trnave, keď tento skutky vymedzil za použitia formulácie „... ktorých sa mal dopustiť v podstate tak, že...“ pričom nasleduje skrátaná –

zostručnená verzia skutkového deja inak rozsiahlejšie a precíznejšie vyjadreného v žiadosti Ruskej federácie o vydanie vyžiadanej osoby. Požiadavka precízneho vymedzenia skutku, resp. skutkov, pre ktoré sa vyžiadaná osoba vydáva na trestné stíhania do cudzieho štátu vyplýva zo zásady špeciality vyjadrenej v § 496 Tr. por., preto skutky vymedzené vo výrokovej časti rozhodnutia súdu (bez ohľadu na to, či sa rozhoduje a prípustnosti alebo neprípustnosti vydania) musia svojim znením presne zodpovedať žiadosti dožadujúceho štátu, a tieto nemožno meniť, resp. skracovať len z dôvodu ich prípadnej rozsiahlosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 4. septembra 2008

JUDr. Emil B d ž o c h, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: